

Ile waży brzuszek?

Masa dziecka obliczana podczas ciąży

Patrząc, jak mijają kolejne tygodnie ciąży, zastanawiamy się, ile teraz waży nasze dziecko. Czasem trudno jest to określić, zwracając uwagę jedynie na wysokość dna macicy. Szczególnie jeśli masa ciała ciężarnej nie rośnie albo zwiększa się szybciej lub wolniej.

Jednym z najważniejszych badań w ciąży jest ocena rozwoju płodu w obrazie USG. Jeszcze trzydzieści lat temu, gdy pierwsze aparaty pojedynczo zaczęły się pojawiać w szpitalach, nie mieliśmy różnych systemów analizy danych czy programów automatycznie obliczających parametry. Obecnie na podstawie pomiarów poszczególnych odległości czy obwodów możliwa jest ocena masy ciała dziecka.

Schemat badania USG w ciąży zawiera ściśle szczegółowe wskazania do określonych obliczeń. Lekarz specjalizujący się w ocenie obrazu USG ciąży postępuje krok po kroku, zatrzymując obraz na poszczególnych strukturach anatomicznych, aby dokonać określonych pomiarów. Sprawdza takie właściwości, jak obwód jamy brzusznej na określonej wysokości, obwód czaszki, wymiar dwuciemieniowy, długość kości udowej. Na tej podstawie program analizujący wprowadzone parametry oblicza masę płodu w zakresie około 200 g odchylenia do dokładnej wartości.

GDY DZIECKO ROŚNIE ZBYT WOLNO

Obserwacje zwolnionego lub opóźnionego wzrostu dziecka określa się mianem IUGR (intrauterine growth retardation). Wewnątrzmaciczne opóźnienie wzrostu płodu prowadzi do zwiększonego ryzyka zaburzeń rozwoju lub nawet śmierci dziecka. O IUGR możemy mówić, gdy masa ciała dziecka oceniana przez algorytmy podczas badania USG jest

mniejsza niż dwa odchylenia standardowe poniżej średniej dla określonego czasu trwania ciąży – po prostu jest ono za małe w danym tygodniu ciąży. Masa prawidłowo rozwijającego się i urodzonego noworodka powinna mieścić się w przedziale od 10. do 90. percentyla. Określenie masy ciała noworodka w powiązaniu z cechami niedożywienia pozwala zakwalifikować rozpoznanie do IUGR. Jeśli noworodek nie wykazuje cech niedożywienia, a jego masa ciała jest mniejsza niż 10 percentyli, wtedy taki stan jest określany jako mały dla wieku ciążowego. Istnieją także określenie niskiej masy urodzeniowej, jeśli masa ciała noworodka wynosi poniżej 2500 g.

IUGR najczęściej jest związane z zaburzeniami funkcji łożyska. Mogą one mieć różnorodne przyczyny, od infekcji poprzez zaburzenia hormonalne i metaboliczne. Na IUGR wpływ mają także: geny, czynniki płodowe i choroby matki. Przyczynę opóźnionego wzrastania płodu pomogą nam poznać odpowiednie badania laboratoryjne. Wykonanie badań USG w określonych tygodniach ciąży pozwala wcześniej zauważyć zagrożenie i włączyć leczenie przyczynowe.

UWAGA NA CUKIER

Gospodarka metaboliczna i hormonalna ciężarnej ma wpływ na masę ciała płodu. Bardzo często zdarza się, że jeśli dochodzi do zaburzeń tolerancji glukozy, każda kolejna ciąża kończy się wzrastającą masą ciała noworodka. Jeśli w takiej sytuacji w ciągu następnych 25–30 lat kobieta nie zmieni przyzwyczajeń dietetycznych, może to prowadzić do wystąpienia ryzyka cukrzycy typu II. Aby to stwierdzić, po 20. tygodniu ciąży wykonuje się standardowo test tolerancji 75 g glukozy w oznaczeniach: na czczo, po jednej godzinie i po dwóch godzinach.

Jak widać, w trakcie rozwoju ciąży masa ciała wzrasta najszybciej w trzecim trymestrze. Podlega to ocenie w trakcie badania USG i jest wykładnikiem prawidłowego rozwoju płodu. Jeśli jednak stwierdza się niedowagę lub nadmierną masę ciała, ma to wpływ na dalsze postępowanie diagnostyczne czy konsekwencje co do sposobu zakończenia ciąży. Często bowiem jeśli masa ciała dziecka przekracza 4000 g, może stanowić to utrudnienie podczas porodu fizjologicznego, a wtedy lekarz na sali porodowej decyduje się wykonać cięcie cesarskie.

Warto wiedzieć

Prawidłowa masa w tabelach rozwoju ciąży

kształtuje się następująco:

- 10. tydzień – 5 g
- 15. tydzień – 50 g
- 20. tydzień – 250 g
- 25. tydzień – 700 g
- 30. tydzień – 1400 g
- 35. tydzień – 2250 g
- 40. tydzień – ok. 3500 g

dr n. med. **Tadeusz Oleszczuk**, ginekolog-położnik,
tadeuszoleszczuk.pl, fb.com/drtadeusz